

RS
USREPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE

Številka: U-I-67/15-22
Up-316/15-20
Datum: 29. 3. 2018

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopkih za preizkus ustavne pritožbe in pobude Marije Lovšin, Ribnica, ki jo zastopa Odvetniška pisarna Nikola Maslovarić, d. o. o., Ljubljana, na seji 29. marca 2018

sklenilo:

- 1. Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti petega odstavka 10. člena in prvega odstavka 57. člena Zakona o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (Uradni list RS, št. 91/11 in 25/14) se sprejme.**
- 2. Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti drugega odstavka 5. člena in tretjega odstavka 21. člena Zakona o odvzemu premoženja nezakonitega izvora se zavrže.**
- 3. Ustavna pritožba zoper sklep Višjega sodišča v Ljubljani št. I Cp 426/2015 z dne 20. 2. 2015 v zvezi s sklepom Okrožnega sodišča v Ljubljani št. P 2714/2014-V z dne 13. 1. 2015 in s sklepom Okrožnega sodišča v Ljubljani št. P 2714/2014-V z dne 25. 11. 2014 se sprejme v obravnavo.**

OBRAZLOŽITEV

1. Sodišče prve stopnje je v pravdi zaradi odvzema premoženja nezakonitega izvora ugodilo predlogu tožeče stranke, da se do pravnomočne odločitve o tožbenem zahtevku podaljša začasno zavarovanje odvzema premoženja pritožnice (tretje tožene stranke), ki ga je predhodno odredilo Okrožno sodišče v Kopru s sklepom št. XI Kpd 21717/14 z dne 3. 6. 2014. Pritožnici je prepovedalo odtujiti in obremeniti nepremičnino (hotelsko enoto – apartma) z zaznambo te prepovedi v zemljiški knjigi. Sodišče prve stopnje je ugotovilo, da je verjetno, da je navedena nepremičnina pritožnice, ki je povezana oseba po Zakonu o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (v nadaljevanju ZOPNI), nezakonitega izvora v

smislu prvega odstavka 5. člena ZOPNI in da je podano očitno nesorazmerje iz drugega odstavka 5. člena ZOPNI. Izpolnjeni naj bi bili tudi vsi pogoji za podaljšanje začasnega zavarovanja odvzema premoženja iz prvega odstavka 20. člena ZOPNI. Sodišče prve stopnje je ugovor pritožnice zavrnilo, pritožbeno sodišče pa je zavrnilo njeno pritožbo.

2. Pritožnica zatrjuje kršitev pravice iz 14., 22., 23., 25., 27., 28. in 33. člena Ustave ter kršitev 2. in 155. člena Ustave. Sodišči naj bi kršili načeli prepovedi povratne veljave zakona (155. člena Ustave) in pravne varnosti (2. člen Ustave) ter pravico iz 33. člena Ustave, ker naj bi izpodbijani sklepi temeljili na ZOPNI, ki krši 153., 154. in 155. člen Ustave. Premoženje, ki je predmet začasnega zavarovanja, naj bi namreč pritožnica kupila 25. 4. 2009, tj. pred uveljavitvijo ZOPNI. Tudi prvotožencu očitano kataloško kaznivo dejanje naj bi bilo izvršeno pred tem trenutkom. Pritožnica nasprotuje stališču sodišča, da pravica do zasebne lastnine, v katero naj bi ZOPNI retroaktivno posegal, varuje le pošteno pridobljeno lastninsko pravico. Ker naj bi sodišči z retroaktivno uporabo ZOPNI vzpostavljali nezakonnost premoženja, ki naj bi bilo do uveljavitve ZOPNI zakonito, naj bi pritožnico postavili v neenak položaj v primerjavi z drugimi subjekti, ki naj bi na enak način v istem obdobju pridobili lastninsko pravico na nepremičnini. Zato naj bi pritožnici kršili drugi odstavek 14. člena in 22. člen Ustave. Očitno napačno in pavšalno (2., 14. in 22. člen Ustave) naj bi bilo tudi stališče sodišča glede očitkov o nezakonnosti finančne preiskave in v njej pridobljenih dokazov. Pravice iz 14., 22., 23. in 25. člena Ustave naj bi bile pritožnici kršene, ker sodišče ni presojalo navedb pritožnice glede utemeljenih razlogov za sum, da je bilo izvršeno kataloško kaznivo dejanje, razlogov za sum za prenos premoženja na pritožnico kot povezano osebo ter nevarnosti onemogočanja kasnejšega odvzema premoženja; stališča, ki ji je v zvezi s tem sprejelo, pa naj bi bila očitno napačna. V zvezi s stališčem sodišč glede nevarnosti, da bi otežila odzem premoženja, zatrjuje še kršitev 2. člena Ustave ter pravice iz 33. člena Ustave. Zaradi opustitve presoje sorazmernosti ukrepa po tretjem odstavku 21. člena ZOPNI naj bi sodišči kršili načelo sorazmernosti iz 2. člena Ustave in pravici iz 23. in 25. člena Ustave. Ker naj sodišče ne bi odločilo o povračilu stroškov, ki naj bi jih pritožnica zahtevala v pritožbi, pa naj bi ji bili kršeni pravici iz 22. in 23. člena Ustave.

3. Pritožnica vlaga tudi pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti ZOPNI. Peti odstavek 10. člena in prvi odstavek 57. člena ZOPNI naj bi bila v neskladju z 2. in 155. členom Ustave, ker naj bi omogočala, da sodišče uporabi ZOPNI tudi za razmerja, nastala in zaključena pred njegovo uveljavitvijo. ZOPNI naj bi posegal tudi v pridobljene pravice udeležencev v postopku. Posledica retroaktivne veljavnosti ZOPNI naj bi bilo tudi neskladje z drugim odstavkom 14. člena Ustave. Drugi odstavek 5. člena ZOPNI je po pritožničinem mnenju v neskladju z 2., 15. in 153. členom Ustave, tretji odstavek 21. člena ZOPNI pa z 2. in 22. členom Ustave ter s pravico do obrambe iz drugega odstavka 6. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – EKČP). Pobudnica zatrjuje tudi druga neskladja ZOPNI z Ustavo (kršitev 2., 27., 33. in 69. člena Ustave), vendar ne navede, katerim členom so njeni očitki namenjeni.

4. Ustavno sodišče je sprejelo pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti petega odstavka 10. člena in prvega odstavka 57. člena ZOPNI (1. točka izreka). Odločilo bo, ali je v skladu s prepovedjo retroaktivnosti. Pri tem pripominja, da je začasno zavarovanje premoženja neposredno v vlogi zagotovitve učinkovitosti odvzema premoženja nezakonitega izvora in da je ocena dopustnosti retroaktivnosti začasnega zavarovanja neposredno povezana z oceno dopustnosti retroaktivnosti odvzema premoženja nezakonitega izvora. Zato se Ustavno sodišče ne bo omejilo le na presojo ustavnosti začasnega zavarovanja odvzema premoženja nezakonitega izvora, ampak bo ocenjevalo tudi skladnost njegovega odvzema.

5. V skladu z ustaljeno ustavnosodno presojo se v primerih, ko izpodbijani predpis ne učinkuje neposredno, pobuda vloži šele po izčrpanju pravnih sredstev zoper posamični akt hkrati z ustavno pritožbo. Predpostavka za vložitev ustavne pritožbe in pobude v takšnih primerih je tudi pogoj izčrpanosti takšnih pravnih sredstev po vsebini, kar pomeni, da mora pobudnik trditve o domnevni protiustavnosti ureditve, na podlagi katere temelji odločitev v njegovem primeru, uveljavljati že v postopku pred pristojnimi sodišči (tako že v sklepu Ustavnega sodišča št. U-I-330/05, U-I-331/05, U-I-337/05 z dne 18. 10. 2007, Uradni list RS, št. 101/07, in OdlUS XVI, 79). Pobudnica očitkov o protiustavnosti drugega odstavka 5. člena in tretjega odstavka 21. člena ZOPNI ni izčrpala po vsebini. Zato je Ustavno sodišče pobudo v tem delu zavrglo (2. točka izreka).

6. Ustavno sodišče je ustavno pritožbo sprejelo v obravnavo (3. točka izreka). V nadaljevanju postopka bo presodilo, ali so bile z izpodbijanimi sklepi sodišč kršene pritožničine človekove pravice in temeljne svoboščine, kot to zatrjuje pritožnica.

7. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi tretjega odstavka 26. člena, tretjega odstavka 25. člena ter drugega odstavka 55.b člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – ZUstS) v sestavi: predsednica dr. Jadranka Sovdat ter sodnici in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Rajko Knez, dr. Etelka Korpič – Horvat in Marko Šorli. Sodnica dr. Špelca Mežnar in sodnik dr. Marijan Pavčnik sta bila pri odločanju o zadevi izločena. Ustavno sodišče je sklep sprejelo soglasno.

dr. Jadranka Sovdat
Predsednica